

Проект

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проєкт закону про внесення змін до деяких законів України щодо визначення рівня володіння українською мовою іноземними громадянами (реєстр. № [15261](#)),

поданий народним депутатом України М. Потураєвим та іншими народними депутатами України

За дорученням Голови Верховної Ради України та відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики розглянув на своєму засіданні 11 червня 2026 року (протокол №) проєкт Закону про внесення змін до деяких законів України щодо визначення рівня володіння українською мовою іноземними громадянами (реєстр. № [15261](#)), поданий народним депутатом України М. Потураєвим та іншими народними депутатами України.

Як зазначено у пояснювальній записці, метою прийняття акта є створення правових та організаційних підстав проведення іспитів на рівень володіння українською мовою для іноземних громадян в Україні та за кордоном, вдосконалення процедури визначення рівня володіння державною мовою.

Законопроектом пропонується, зокрема:

оптимізувати класифікацію рівнів володіння українською мовою як державною для виконання службових обов'язків;

запровадити класифікацію рівнів володіння українською мовою як іноземною, зокрема для набуття громадянства України;

розширити завдання Національної комісії зі стандартів державної мови у частині встановлення методів перевіряння рівня володіння українською мовою як іноземною;

надати Національній комісії зі стандартів державної мови повноваження затверджувати вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною, організувати іспити для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною, затверджувати завдання для проведення іспиту на рівні володіння

українською мовою як іноземною, здійснювати міжнародне співробітництво з питань, що належать до її компетенції.

На думку народних депутатів України – авторів проєкту закону, ухвалення законопроєкту забезпечить оптимізацію процесів з організації та проведення іспитів на рівень володіння українською мовою для різних цільових груп, сприятиме популяризації української мови, культури, освіти за кордоном, утвердженню України в міжнародному співтоваристві.

Як зазначено у пояснювальній записці до законопроєкту, реалізація проєкту закону не потребує фінансування з державного чи місцевих бюджетів у 2026 році. У подальшому реалізація проєкту закону потребуватиме додаткових фінансових видатків для забезпечення виконання нових повноважень Національною комісією зі стандартів державної мови. Зокрема, зважаючи на специфіку процесів інформаційно-комунікаційної та інформаційної систем, їх функціонування та супровід, нагальним є питання введення до штату Комісії посад ІТ-працівників та кіберфахівців зі спеціальними функціями, які здійснюватимуть системне адміністрування, супровід та обслуговування (зокрема – заходи безпеки інформаційних систем). Потребуватиме збільшення гранична чисельність працівників апарату Комісії і відповідне фінансового забезпечення, зокрема затвердження окремої бюджетної програми, збільшення видатків на фонд оплати праці та технічне й організаційне забезпечення проведення іспиту з української мови як іноземної.

Водночас законопроєктом передбачено, що плата за складення іспиту на рівень володіння українською мовою як іноземною зараховується до доходів Державного бюджету України. Розмір плати встановлює Кабінет Міністрів України. Таким чином реалізація законопроєкту забезпечить додаткові надходження до державного бюджету, сума яких залежатиме від кількості іноземних громадян, що складатимуть іспити та розміру плати, яку встановить Кабінет Міністрів України.

Міністерство фінансів України у своєму висновку зазначає, що реалізація акта впливатиме на показники державного бюджету та законопроєкт потребує надання фінансово-економічних обґрунтувань.

Міністерство освіти і науки України у своєму висновку зазначило, що в межах компетенції не має пропозицій та зауважень до законопроєкту.

Міністерство культури України підтримує законопроєкт і зазначає, що його ухвалення закладе надійну основу для удосконалення національної системи іспитів на рівень володіння українською мовою, сприятиме створенню умов для інтеграції України до міжнародних екзаменаційних асоціацій та утвердження її у світовому співтоваристві як держави із сучасними стандартами мовної сертифікації. Крім того, організація системи іспитів за кордоном забезпечить ефективну промоцію української мови, культури та освіти на міжнародній арені.

Висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України до законопроєкту станом на 9 червня 2026 року не надійшов.

Комітет з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин

у своєму висновку зазначив, що попри певні недоліки законопроект є актуальним та має суттєве практичне значення для іноземців та осіб без громадянства, які набувають громадянство України. Проектом Закону для таких осіб запроваджується диференційована система визначення рівнів володіння українською мовою як іноземною, що узгоджується з міжнародними стандартами та відповідає сучасними світовим підходам у сфері мовної сертифікації. Запропонований у законопроекті підхід забезпечує більш збалансоване та обґрунтоване регулювання питань щодо оцінювання рівня володіння українською мовою під час процедури набуття громадянства України. Запровадження рівнів володіння мовою з урахуванням Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, зокрема, сприятиме гармонізації українського законодавства з практикою держав – членів ЄС.

Народні депутати України – члени Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики підтримують необхідність законодавчого врегулювання питання повноважень Національної комісії зі стандартів державної мови щодо забезпечення проведення сертифікаційного іспиту з української мови та затвердження вимог до рівня володіння українською мовою як іноземною, а також необхідність законодавчого закріплення поняття «українська мова як іноземна».

Комітет вважає, що законопроект може бути доопрацьований до другого читання, враховуючи пропозиції та зауваження, зокрема, народних депутатів України, Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України, Уповноваженого із захисту державної мови та інших зацікавлених суб'єктів.

За підсумками обговорення та з урахуванням викладеного Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України:

1) включити до порядку денного сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо визначення рівня володіння українською мовою іноземними громадянами (реєстр. № [15261](#)), поданий народним депутатом України М. Потураєвим та іншими народними депутатами України;

2) за результатами розгляду в першому читанні ухвалити зазначений законопроект за основу з доопрацюванням його положень до другого читання відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Співдоповідачем від Комітету визначено Голову Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики Потураєва Микиту Руслановича.

Проект Постанови Верховної Ради України з цього питання додається.

Голова Комітету

Микита ПОТУРАЄВ